

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Benedek, Mónika

Title: A kevert (online és offline) módszerű hallásképzés lehetőségei: egy kutatás eredményei

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Author & Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete, 2020

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Benedek, M. (2020). A kevert (online és offline) módszerű hallásképzés lehetőségei: egy kutatás eredményei. *Parlando*, (4). http://www.parlando.hu/2020/2020-4/Benedek_Monika.pdf

A KEVERT (ONLINE ÉS OFFLINE) MÓDSZERŰ HALLÁSKÉPZÉS LEHETŐSÉGEI: EGY KUTATÁS EREDMÉNYEI

A zenei hallásképzésről általában

A zeneoktatásban a hallásképzés jelentőségét nem lehet eléggé hangsúlyozni. A tantárgy általában a zenei szakképzés szerves részét képezi világszerte, bár az elnevezés változó: angolul pl. *ear-training*, *aural skills*, *musicianship*, de még a *solfège/solfeggio* néven is ismeretes az angol nyelvű környezetben. A hallásképzésnek a magyar zeneoktatásban inkább a szolfézs felel meg, ami szorosan kapcsolódik a zeneelmülethez, a zeneirodalomhoz, stílusismerethez és formatanhoz. A hallásképzés tulajdonképpen bármilyen zeneismereti, zenei vonatkozású témával és tevékenységgel összekapcsolható. Vannak olyan intézmények (pl. a Skandináv országokban), ahol a hallásképzés többnyire a ritmikus és melodikus készségek fejlesztését jelenti és inkább az intonációval és előadóművészettel van kölcsönhatásban. Ezek az intézmények többnyire populáris stílusokat is tanítanak a komolyzenei képzésben. Ugyanakkor számos külföldi intézményben a hallásképzés tantárgy külön nem szerepel a tantervben, hanem más tantárgyakba integrálják azt. Sokszor a szakértők álláspontja az, hogy a hangszeres képzésben a tanulók amúgy is megtanulják a leglényegesebb zeneelméleti elemeket, zeneirodalmi, formatani és stilisztikai ismereteket, ezért külön csoportos vagy egyéni hallásképzést tartani felesleges, időigényes és ezért nem kifizetődő. A hangszeres tanárok azért beismerik, hogy a valóságban elég kevés idő jut a hangszeres órán ezen ismeretek és készségek bővítésére és fejlesztésére. Kivételt képez a jazz képzés, melyben az improvizáció és ahhoz szükséges zeneelmélet és hallásképzés jobban összetartozik. A hallásképzés végül is – bárhogyan is nevezzük – nagyon hasznos és fontos tantárgy, amit bármilyen meglepő, általában kedvelnek is a tanulók, különösen akkor, ha a tantárgy tanmenete korszerű és kreatív elemekkel van felépítve. Lássuk, mik is lehetnek ezek a korszerű és kreatív elemek.

Digitális eszközök, médiumok, applikációk

2020 tavaszának oktatási kihívásaira a zenetanárok és előadóművészek világszerte még sokáig emlékezni fognak. A világjárvány miatt kialakult digitális zeneoktatásra

való azonnali átállás igényének számos zenetanár és intézmény nehezen tudott eleget tenni. A tanulságokat levonva a jövőre kell koncentrálni, hiszen sok digitális eszköz és médium évek óta (vagy egy bő évtizede) rendelkezésre áll és sikerrel alkalmazható. Közülük a legtöbb ingyenesen elérhető (vagy ingyenes alapsomaggal is rendelkezik) a teljesség igénye nélkül pl.: Google Classroom, Moodle, Blackboard, Microsoft Teams, Skype, Messenger, Google Hangouts, Google Meet, Zoom vagy FaceTime (Apple alkalmazás). A telekommunikációs videó alkalmazások elsősorban az egyéni hangszeres oktatásban állták meg viszonylag jól a helyüket. Jövőben is szükség lesz rájuk, ezért meg kell barátkozni a gondolattal, hogy alapszinten mindenki tudja ezeket használni a zenetanítás más formáiban is. A csoportos oktatásban talán a legnépszerűbb a Google Classroom alkalmazás, de a fájlok és linkek meg-

osztásán kívül kifinomult és interaktív zenei feladatokra ez kevésbé alkalmas. A Blackboard LMS inkább az Egyesült Államokban ismert, a Moodle-t pedig általában a felsőoktatási intézmények használják, nálunk Magyarországon is. A Moodle elérhető *cloud*, azaz felhő alapú alkalmazás formájában is, és habár még a fizetős csomag tárhelye is jelentősen kisebb, mint a Google Classroom ingyenes tárhelye, összehasonlíthatatlanul színesebb és érdekesebb felületekkel és feladattípusokkal rendelkezik, amely a hallásképzés és zeneelmélet tanítására, egyéni vagy osztálytermi oktatásra egyaránt alkalmas.

Az intézmény által üzemeltetett saját tárházú Moodle vagy a MoodleCloud a felsőoktatáson kívül a felsőbb középiskolás-korú tanulók tanítására is alkalmas és biztonságos is, hiszen szűrőket lehet beállítani a nem kívánt internetes oldalak látogatásának elkerülésére. Az admin vagy a tanár egyébként is blokkolhatja a nem kívánt elemek megosztását és feltöltését. A Moodle egyik legfontosabb eleme a fórum és a chat-mód, amelyben a tanár és a tanulók nyíltan kommunikálhatnak egymással, válaszolhatnak a tanár posztjaira, de a tanulók is nyithatnak beszélgetést. Mivel a tanár itt is számos szűrőt beállíthat ezért ezt nem egy korlátlan és ellenőrizetlen chat-csatornaként kell érteni. A véleménymegosztás szorosan a tananyaghoz és a feladatokhoz kapcsolódik, ugyanúgy, mint az élő osztálytermi tanítás alatt. A tanár egyébként is bármikor moderálhatja vagy akár le is tilthatja a nem odaillő beszélgetést. A tanár egy posztra vagy kérdésre személyesen is válaszolhat a tanulónak, fordítva ez nem lehetséges. A beadandó (azaz feltöltendő) házi feladatok és közös projektek fájl-fajtáját, nagyságát szintén be lehet állítani, ami szükséges egyrészt a feladat egyenrangú értékelésében, másrészt a tárház túlterhelésének megelőzésében. A MoodleCloud alkalmazás használatát sem nehezebb megtanulni, mint más alkalmazást, viszont a módszerek és megoldások széles választékával sokkal kreatívabb online tanulási felületet lehet létrehozni. Megjegyzendő, hogy a technika fejlődésével ezek az eszközök és oktatási platformok is állandóan fejlődnek ezért az előbbieken közölt általános ismérvek lehet, hogy holnapra már kissé át is alakulnak. A fejlődésük többnyire azonban egyre jobban megkönnyítik a tanítást és tanulást.

A kevert (blended) módszer

A kevert módszerű tanulás, azaz *blended learning* a tradicionális offline, azaz egy adott fizikális térben zajló, egyéni vagy osztályteremben végbemenő tanulás és az online, digitális és internet-technológia által létrehozott, tágabb értelemben virtuális térbeni tanulás keveréke (Williams, 2002). Ebből a meghatározásból is látható, hogy a módszer nagyon sokrétű és sokféleképpen is értelmezhető, továbbá a technológia rendkívül gyors fejlődésével valószínűleg ez az értelmezés is hamarosan átalakul. A kevert tanulás általános megfelelői az ún. hibrid-tanulás (hybrid-learning), az internet által felerősített tanulás (web-enhanced learning) vagy a kevert módszerű e-tanulás, vagyis bármilyen számítógépes hálózat vagy internet által elérhető tanulási mód (mixed-mode e-learning). A kutatók különböző állásponton vannak a kevert (blended) oktatás online és offline elemeinek arányai tekintetében. Graham (2006) meghatározása szerint ez az arány körülbelül 60% (online) és 40% (offline). Mások

pl. Smith és Kurthen (2007) szerint a kevert (blended) oktatás online százalékának felső határértéke 45%, máskülönben már a hibrid oktatásnak neveznénk, aminek jellemzője az online rész 45 és 80% közti mozgásszabadság, illetve az élő kontaktóraszám jelentős csökkenése.

Felmerül a kérdés, hogy az online és offline elemek százalékában vagy milyenségében és minőségében rejlik-e a kevert oktatás titka, továbbá, hogy az online és offline arányok milyen mértékben befolyásolják az oktatás hatékonyság? Vaughan (2007) szerint a kevert oktatás lényege nem az online és offline arányban rejlik, hanem abban, hogy lehetőség nyílik arra, hogy mindkét elembe a leghatékonyabb pedagógiai gyakorlatokat integráljuk. A kevert tanulás és oktatás általában sikeresnek bizonyult a felsőoktatásban és ezen belül a zenepedagógiában is. Számos előnye közül kiemelendő, hogy központba helyezi a tanulókat, cirkuláris vagy spirális (azaz nem lineáris) pedagógiai stratégiát alkalmaz, továbbá rugalmasságot biztosít térben és időben a tanulóknak az anyag elsajátításához és gyakorlásához (Crawford, 2017; Grant, 2013; Vaughan, 2007).

Brook és Upitis (2014) tanulmányában az iSCORE applikáció hatásait vizsgálva azt tapasztalták, hogy az egyéni hangszeres és ének oktatáshoz hatékonyan járult hozzá az online-platform, habár az improvizációs és kompozíciós feladatokhoz inkább a hagyományos kontakt órák hozták meg a kívánt eredményt, mindazonáltal a kevert módszer összességében hatékonynak bizonyult. Az általános zeneismeret, hallásképzés és zeneelmélet oktatásban vizsgált kevert módszerek között Adileh (2012), Chen (2015) és Ruokonen és Ruismäki (2016) kutatási eredményei - bár különböző kultúrák felsőoktatási intézményeiben (kelet-jeruzsálemi arab, kínai, finn) zajlottak, - egybehangzóan kimutatták, hogy a kevert módszer által lényegesen javult a tanulók összpontosító-képessége, az önálló, kreatív és konstruktív gondolkodásuk és általában a tanulás minősége. Nem elhanyagolható az sem, hogy a módszer jobban motiválta a tanulókat az adott téma megtanulására, mint az online vagy hagyományos oktatás. Végül, de nem utolsó sorban Crawford (2017) és Grant (2013) arra is felhívják a figyelmet, hogy a kevert oktatás és tanulás egyaránt gazdaságos az intézménynek, a tanári karnak és a tanulóknak.

Mindazonáltal még mindig viszonylag kevés kutatás foglalkozik a zenei felsőoktatás kevert módszerű hallásképzésének vizsgálatával, ezért tartottam szükségesnek egy kísérleti kutatás folytatását, aminek az eredményeit a továbbiakban összegzem.

A kutatás célja

A kísérleti (pilot) kutatás célja az egyetemi szintű kevert módszerű hallásképzés tesztelése és fejlesztése volt. A kutatás arra is irányult, hogy meghatározza a kevert oktatás online és offline részeinek ideális mértékét, tartalmát és pedagógiai módszereit. A kevert hallásképzés tananyagának fejlesztésén túl a kutatás további célja az online oktatási felület továbbfejlesztése volt.

A kutatás módszere

A pilot kutatás stratégiájának akciókutatást (action research) vagy másnéven gyakorlati kutatást (practitioner research) terveztem, mivel így a kutató-tanár és a kutatásban résztvevők, azaz tanulók együttesen képesek vizsgálni az adott kérdéskört (Cain, 2008; Herr és Anderson, 2005). A kevert oktatás és tanulás nem-lineáris, hanem ciklikus módon zajlik, hasonlóan az akciókutatás ciklikus folyamataival, így a tanulók folyamatos visszajelzései szervesen összefonódva a kutató-tanár megfigyeléseivel és tapasztalataival együttesen alakítják a kutatás menetét.

Az adatgyűjtés folyamata

Az adatgyűjtésre egy 10-hetes kevert hallásképzés kurzus terveztem a finnországi Jyväskylä Egyetem Zenei Tanszékén, amelyre a zenei alapképzésben résztvevő diákok önkéntesen iratkozhattak fel. A kurzus sikeres teljesítése esetén - melyben nemcsak a tananyag elsajátítása és a kötelező feladatok teljesítése, hanem a

folyamatos aktív jelenlét és a kutatáshoz szükséges adatszolgáltatás (tanulói reflexió) is beletartozott - a diákok 2 kreditpontot kaphattak. A kurzusra vegyesen a zeneismeret, zenepedagógia és muzikológia alapképzésből összesen kilenc diák jelentkezett.

A heti egyszeri 90 perces csoportos kontaktórák mellett az online tanuláshoz az egyetem Moodle felülete állt a diákok rendelkezésére, amely feltöltött leckéi hetente körülbelül 90 perces aktív tanulást igényeltek. Természetesen, mivel a tanulók egyéni zenei készség szintje ismeretlen volt számomra, ez az idő csak irányadó volt. Az anyag terjedelme és tartalma hétről-hétre változott a tanulók visszajelzései (a Moodle felület fórumán közzétett nyílt blogok) és a saját tanítási tapasztalataim alapján, amit mind az élő csoportos órákon, illetve az online beadandó feladatok teljesítése kapcsán észleltem.

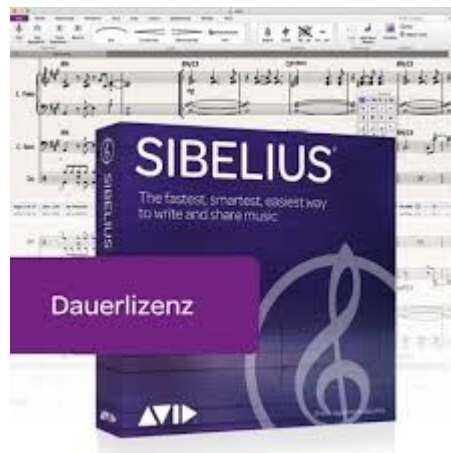

A finnországi Jyväskylä Egyetem

A kurzus anyagát a bécsi klasszikus és korai romantikus stílusból állítottam össze, hogy a zeneelméleti és formai ismeretek a stílusismerettel is szorosan összekapcsolódjanak. Ennek részben az is volt az oka, hogy többéves tapasztalatom szerint a finn egyetemi tanulók stilisztikai ismeretei nagyon szerteágazóak, pl. kiterjednek a tantervben is előírt populáris műfajokra, ugyanakkor a klasszikus és romantikus stílusismeret elmélyítését mindenképpen szükségesnek láttam. A zenei stílus egyoldalúságának ellensúlyozására a feladatok rendkívül színes palettáját, egyfajta az amerikai *comprehensive musicianship*-hez hasonló átfogó tréninget állítottam össze (Benedek, 2015). Az élő csoportos órák fő elemei a hallás utáni tanulás és elemzés, memorizálás, közös többszólamú éneklés, kottaolvasás és

kottaelemzés, hangszeres játék (billentyűs hangszerek, gitár, fúvóshangszerek), zeneelmélettel kapcsolatos gyakorlati feladatok és a közös improvizáció voltak.

Az online felületen a zeneművek és zenei szemelvények különböző interpretációinak hallás utáni elemzésére saját hang- és videó fájlok, továbbá YouTube-videók álltak rendelkezésre. Ugyanakkor a kottaelemzés, felvételre való ráéneklés és hangszeres rájátszás (sing-along, play-along) kottával vagy anélkül, énekes és hangszeres improvizáció, zeneelméleti és kompozíciós írásfeladatok, hangszerelés, hallás utáni lejegyzés, továbbá egyéb énekes és hangszeres gyakorlófeladatok alkották a hallásképzés tananyagát. Az online felületre rövid videó-órákat is készítettem a csoportos órák anyagának ismétlésére a saját okostelefonom segítségével, illetve néhány esetben az egyetem zenei stúdióját is igénybe vettem. A kották és szemelvények egy részét Sibelius kottairó szoftverrel készítettem, továbbá közhasznú, azaz szabadon letölthető adatbázisokat is használtam pl. a partitúra-részletek esetében. A felvételre való ráénekléshez és rájátszáshoz, a harmóniasorokhoz és az online-improvizációhoz szükséges videókat képernyő-videó applikációk segítségével készítettem el.

Az analízis módszere

Ahogy a fentiekben már említettem, a tanulók a Moodle fórum blogjában tették közzé a véleményüket a tananyaggal és a személyes előhaladásukkal kapcsolatban, válaszolva a hétről-hétre feltett kérdéseimre. További javaslatokra is lehetőségük volt. A kérdések között volt állandó és hetente változó kérdés is. Állandó kérdések voltak például:

1. Mennyi idő szükséges az online feladatok elvégzéséhez (egyenként és az egész leckét tekintve)?
2. Melyek a legnagyobb kihívást jelentő online feladatok és miért?
3. Mely online feladatokat találja a leghasznosabbak a zenei hallás képességének fejlesztésére?
4. Mely feladatokban (online és offline) érez hétről-hétre fejlődést?
5. Mely feladatok igényelnek több gyakorlást és miért érzi így?
6. Hogyan segítenek az online feladatok (pl. videó órák, hallás utáni lejegyzés, felvételre való ráéneklés és rájátszás, improvizáció) és maga a tanulási felület folyamatos fejlesztése a tanulási folyamatban?

A tanulók válaszai és egyéb javaslatai, a beadandó feladatok (pl. hallás utáni lejegyzés) eredményei, továbbá mint kutató-tanár a saját csoportos órán szerzett tapasztalataim kvalitatív analízisének ciklikus eredményei (Atkinson és Delamont, 2010) együttesen formálták és fejlesztették tovább a kurzus tananyagát és a hallásképzés kevert módszerét.

Az eredmények összegzése

Általánosságban elmondható, hogy a tanulók nagyra értékelték a kevert oktatás már mások által is elismert és a bevezetőben taglalt előnyeit. Motiválta őket az egyéni tanulásban az, hogy a Moodle felület nemcsak számítógépen, hanem tablet-en és okostelefonon is elérhető és az írásfeladatok és más beadandó (csatolandó) feladatok kivételével ezeken a mobil eszközökön is használható. Az online tanulás szerintük jól kiegészítette az offline órákat, aminek következtében – az én tapasztalatom szerint is – egyre több idő jutott a közös kreatív feladatokra a csoportos órákon. Az online tanulási felület sokszínűsége és a feladatok variációs lehetősége segítette a tanulókat a zenei hallás képességének kreatív fejlesztésében a tanulók egyéni szükségleteit is tekintetbe véve. A Moodle fórumban olvasható válaszok és kommentárok egyértelműen azt mutatták, hogy az online felület hétről-hétre való fejlesztéseit pl. a lecsökkent kattintási mennyiséget, a külalak javulását, az egyszerűbb és érthetőbb feladatkiegészítéseket és instrukciókat, továbbá a technikai fejlesztéseket a tanulók nagyon hasznosnak találták és tapasztalatuk szerint ezek fel is gyorsították a tanulást. A videó óra-részletek, melyek az 5. héttől, azaz a kurzus második felétől lettek kísérői az egyes leckéknek szintén hasznosnak bizonyultak.

A hétről-hétre felrakott állandó kérdések (lásd fent) közül az első kérdés főleg a kurzus elején volt számomra fontos, hiszen a csoportos órák és az online tananyagmennyiség elsajátítási ideje tekintetében az általam körülbelül 50-50%-os arányt mindenképpen tartani akartam. Mivel a kevert módszerű oktatás online értéke a hibridhez képest nem egyértelműen meghatározott (ld. feljebb *A kevert (blended) módszer* c. fejezetben), illetve a két fogalom összemosódik, bármilyen arányszámot is veszünk, a lényeg, hogy az adott kurzushoz tartozó munkaterhelésnek, azaz a teljesítés összes óraszámának meg kell felelnie a kurzus kredit értékének (Grant 2013). Tehát számomra, mint a kurzust tanító, a tananyagot összeállító és a fejlesztést végző kutató számára az online tananyag mennyiség ideális beállítása kulcsfontosságú volt. A kevert módszernek az előre lefixált e-learning csomagokkal és kiadványokkal vagy mobil applikációkkal szemben ez egyik nagy előnye az, hogy a kurzus alatt is van lehetőség a tananyag módosítására, legalább az offline anyagban, de az alkalmazástól függően akár online tanulási felületen is. Mivel a Moodle felület módosítható, a jelenlegi pilot kutatás esetében az online anyag is bármikor korrigálható volt. A kurzus legelején már kiderült, hogy a tananyag mennyiségét kb. 20-30%-al csökkentenem kell. A 4. hétre nagyjából optimalizálódott a feladatok mennyisége és egyensúlyba került a csoport általános tudásszintjével, ami a felsőoktatásban mindig egy kihívás, hiszen a diákok meglévő tudásszintje ezen a szinten mutat legnagyobb eltéréseket.

A tanulók az online tanulás során általában azokat a feladatokat tartották a leghasznosabbnak a zenei hallásuk fejlődéséhez, amelyek magába foglalták a zenehallgatást, az énekkel és hangszeres játékkal egybekötött zeneelmélethez és stílusismerethez tartozó gyakorlatokat, a felvételre való ráéneklést és hangszeres rájátszást és a harmónia-sorok billentyűs hangszeres realizálását. Továbbá a zenei lejegyzés ún. lebontó és feldíszítő technikáját, amikor a bonyolultabb dallamvonalú és ritmikájú zenei részleteket a leegyszerűsített vázától a fokozatosan feldíszített változatokon át kellett megfigyelni és lejegyezni eljutva az eredeti zenei szemelvényig. Ezért a tanulók heti rendszerességgel megosztott reflexióit összevetve a csoportos órákon tapasztaltakkal, a későbbiekben ezek a gyakorlatok képezték az online leckék törzsanyagát. Természetesen a saját szakmai tapasztalatomat és ítélőképességemet előtérbe helyeztem néhány esetben, amikor egy általam fontosnak tartott, bár a tanulóknak kihívást jelentő (főleg zeneelmélet-jellegű) feladatot mégis megtartottam az online felületen. Ugyanakkor a közös órákon is akadtak olyan tevékenységek, amelyeket a tanulók kedveltek és hasznosnak tartottak. Ilyen volt pl.

a kánon-követéses éneklés (Benedek és Vinden, 2020), amit később az online felületen is gyakorolni tudtak.

A tanulók többsége a kurzus elején főleg a többszólamú zenei szemelvények basszus szólamainak és a fordításban lévő akkordok alaphangjainak hangszeres segítség nélküli felismerését és visszaéneklését találták a legnehezebbnek. A közös órákon azonban megfigyeltem, hogy a tanulókat csak hozzá kellett szoktatni az ilyen jellegű feladatokhoz. A különböző technikák elsajátítása a közös többszólamú éneklés és a Moodle felületre felrakott sing-along és play-along videók együtt meghozták a kívánt eredményt, melyet ők maguk is fejlődésnek értékeltek. Általában azoknak a tanulónak volt nehezebb a harmóniasorok megfelelő szólamvezetés szerinti visszajátszása zongorán, akik kevesebb klasszikus zenei képzésben részesültek, ezért inkább a populáris stílusban és a szabad-kíséretben voltak járatosabbak.

A tanulók a hallás utáni lejegyzésben és a zenei részletek hallás utáni elemzésében éreztek nagyobb fejlődést a kurzus során, melyhez nagyban hozzájárult az online gyakorló-felület. A tanulók fejlődése látható volt nemcsak a beadandó feladatok megoldásainak fejlődésén keresztül, hanem a közös órákon is, melynek eredményeképpen egyre több idő maradt a kánon-követéses gyakorlatokra, a memorizálásra és a közös improvizációs feladatokra.

A Moodle oktatási felületének fokozatos fejlesztése is figyelembe vette a tanulók véleményét, így a 7. héttől kezdve egy új, ún. weblapos elrendezését alkalmaztam a feladatok koherensebb megjelenítésére, mely jobb eredményeket hozott a tanulásban.

A kutatás tervezésére és kivitelezésére vonatkozó tanulságok

A kutatás ezen pilot szakaszában nem tartottam fontosnak a tanulók egyéni fejlődésének mérését. Ez a következő kutatások feladata. A Moodle felület egyes feladattípusai magában is alkalmasak bizonyos feleletválasztós tesztek létrehozására vagy interaktív videók beágyazására, továbbá a Moodle más interaktív alkalmazásokkal és weboldallal is összekapcsolható (Biasutti, 2018). A következő kutatás tervezhető a tanulók meglévő zenei tudásszintjének és készség szintjének letesztelésével akár már kurzus kezdetén.

Mivel a kutatás adatgyűjtése többnyire a tanulók személyes véleményére és a saját kutatói és pedagógiai tapasztalataimra és észrevételeimre támaszkodott, ilyenkor mindig felmerül az elfogultság kérdése. Ezt az általános dilemmát a pedagógiai jellegű kutatás-módszertan és a főleg kvalitatív elemzésre szorító adatelemzés olyan technikáival lehet kivédeni, mint pl. a folyamatos – jelen esetben ciklikus - ön-reflexió (Herr és Anderson, 2005, 60 o). Ezen kívül hasznos a külső, független személy(ek) bevonása is az analízisbe, ami ugyan más ún. trianguláris elemzési technikát is igényel, azonban jobban általánosítható eredményt kaphatunk általa. Az offline kontaktórák is szolgáltathatnak további adatokat a tanulók tanulási folyamatáról pl. videó felvételek által. A Moodle felületen való fájl-megosztás lehetősége az egész tanulócsoportnak ösztönző lehet közös projektek létrehozására, ugyanakkor a véleményezés lehetőségét is érdemes kihasználni, hiszen értékes adatokat gyűjthetünk a projektek, feladatok és az egész kurzussal kapcsolatban.

Továbbá az online leckék kiegészülhetnek olyan feladatokkal és videókkal is, amelyek felkészítenek a következő offline vagy online leckére, hasonlóan a fordított osztályterem (flipped classroom) stratégiájához (Grant, 2013).

UTÓSZÓ

A kevert módszerű hallásképzés előnyei

A kutatás legfontosabb eredményei egybehangzanak más kutatók fent taglalt eddigi eredményeivel. A zenei hallás képességének fejlesztésére vonatkozóan kiemelendő, hogy a kevert módszer egy olyan mindenre kiterjedő, széleskörű oktatást nyújt a tanulóknak, amely egyesíti a hagyományos offline és a digitális médiumok és online oktatási felületek joggyakorlatait. Az offline oktatásban több idő jut az élő zenélésre, az improvizációra és más hasznos zenei tevékenységre, így összességében egy átfogó hallásképzés (comprehensive musicianship) valósítható meg. Az online tanulás növeli a tanulók koncentrációját, fejleszti az önálló tanulás képességét és a kreatív gondolkodást. Az internet és mobilitás pedig motiválja őket a tanulásban. ’

A Moodle előnyei – egy kis ösztönzés a használatára

A Moodle online tanulási felület bármilyen eszközön (laptopon, tableten, okostelefonon) alkalmazható. Alkalmas mind az egyéni, mind a csoportos oktatásra.

A tanár(ok) aktívan jelen van(nak) az oldalon, így a tanulók segítséget kapnak a tanulás alatt. A tanár látja a tanulók utolsó belépésének idejét, ezért időben aktivizálni tudja a tanulókat, amellyel elkerülhető az esetleges lemorzsolódás. A tanár (vagy admin) határozza meg a kurzus hosszát, szerkezetét, tartalmát, a feladattípusokat és a közös vagy egyéni projekteket, beadandó feladatokat és azok határidejét.

Csoportos Moodle oktatás alatt a tanulók nemcsak a tanárral hanem egymással is kommunikálhatnak (fórum, chat), de a tanár állandó kontrolként jelen van, így moderálhatja és akár le is tilthatja a beszélgetést. A beadandó feladatokat a tanuló elküldheti, azaz feltöltheti a Moodle felületen a tanár részére, de meg is oszthatja azt másokkal. Ez utóbbi nagyon hasznos funkció, különösen a közös projektek (pl. közös komponálás) esetében, illetve a megosztás lehetőséget nyújt a közös véleményezésre.

A Moodle további előnye a tanár és az intézmény számára, hogy olcsóbb mint az elő tanítás, mert nagy tömegek oktatására is alkalmas (MOOC). A tananyag tervezése és feltöltése bár először valóban időigényes, de a kezdetben befektetett nagyobb mennyiségű munka hosszútávon jelentősen megtérül. A tanár a kurzus alatt is fejlesztheti a tanmenetet az elrejtés-funkcióval, tehát nem szükséges a tananyagot végleges formába önteni. A kurzusok lementhetők és újrahasználhatók. Végül, de nem utolsósorban, mivel értékelés és osztályzat is adható a Moodle felületen és a munkamenet automatikusan dokumentált, csökkenthet az adminisztráció.

Hivatkozások

Adileh, M. (2012). Teaching music as a university elective course through e-learning. *Australian Journal of Music Education*, 2012 (1), 71-79.

Atkinson, P. és Delamont, S. (2010). *Qualitative research methods*. London: Sage.

Benedek, M. (2015). *The role of piano improvisation in teaching harmony, using combined materials selected from the Baroque period and jazz standard repertoire: towards a comprehensive approach*. PhD dissertation. Jyväskylä: University of Jyväskylä.

Benedek, M. és Vinden, D. (2020). *Harmony through Relative Solfa – A practical approach using fine music examples selected from different eras. Second edition. Revised and extended with new chapter & the option for online learning*. London: Kodály Centre of London.

Biasutti, M. (2018). Strategies adopted during collaborative online music composition. *International Journal of Music Education*, 36(3), 473–490.

Brook, J. és Upitis, R. 2014. Can an online tool support contemporary independent music teaching and learning? *Music Education Research*, 17(1), 34–47.

Cain, T. (2008). The characteristics of action research in music education. *British Journal of Music Education*, 25, 283–313.

Chen, C.W. J. (2015). Mobile learning: Using Application Auralbook to learn aural skills. *International Journal of Music Education*, 33(2), 244–259.

Crawford, R. (2017). Rethinking teaching and learning pedagogy for education in the twenty-first century: blended learning in music education. *Music Education Research*, 9(2), 195–213.

Graham, C. (2006). Blended learning systems. Definitions, current trends and future directions. In C. Bonk & C. Graham (Eds.), *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs* (pp. 3-21). San Francisco: John Wiley and Sons.

Grant, C. (2013). First inversion: a rationale for implementing the ‘flipped approach’ in tertiary music courses. *Australian Journal of Music Education*, 2013(1), 3–12.

Herr, K. és Anderson, G. L. (2005). *The action research dissertation: A guide for students and faculty*. Thousand Oaks, California: Sage Publications.

Ruokonen, I. és Ruismäki, H. (2016). E-Learning in Music: A Case Study of Learning Group Composing in a Blended Learning Environment. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 217 (2016), 109 – 115.

Smith, G. G. és Kurthen, H. (2007). Front-stage and back-stage in hybrid e-learning face-to-face courses. *International Journal on E-Learning*, 6(3), 455-474.

Vaughan, N. (2007). Perspectives on Blended Learning in Higher Education. *International Journal on E- Learning*, 6(1), 81–94.

Williams, C. (2002). Learning on-line: A review of recent literature in a rapidly expanding field. *Journal of Further and Higher Education*, 26(3), 263–272.

***Dr. Benedek Mónika** jelenleg kutató-tanárként a kevert (blended) módszerű hallásképzést fejleszti a finnországi Jyväskylä Egyetem Zenei Tanszékén. 2017-18 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Budapesti Tanárképzési Csoportjának

kutatója és gyakorlati fejlesztő pedagógusa volt. 2015 tavaszán szerezte meg a zenepedagógiai doktori fokozatát a Jyväskylä Egyetem Zenei Tanszékén az egyetem ösztöndíjasként, ahol klasszikus és jazz zeneelméletet, szolfézst és karvezetést is tanított. Mester Oklevelét 2005-ben szerezte meg a Zeneakadémián ének-zene és karvezetésből, 1997-ben pedig kitüntetéssel végzett a Zeneakadémia Tanárképző Intézetének zeneelmélet-szolfézs és karvezetés szakán.

2017 óta tart akkreditált továbbképzéseket az improvizáció pedagógiájáról Magyarországon. Számos nemzetközi konferencián, szakmai napon és nyári egyetemen tartott kurzust és előadást a társas-improvizáció alkalmazásáról a szolfézs-zeneelmélet oktatásban és a kórusvezetésben (pl. kecskeméti Kodály Intézet, Canterbury Christ Church University és Bristol Pre-Conservatory, Berlin Brandenburg International School, University of Queensland Ausztrália). 2000 és 2010 között a Kodolányi János Főiskola Jazz Tanszékén és a Dr Lausmann Gyula Jazz Zeneművészeti Szakközépiskolában klasszikus zenei tárgyakat tanított. 2000 és 2006 között az Artisjus nőikarát és a Kodolányi János Főiskola vegyeskarát, 2012 és 2018 között a pedig a finnországi Jyväskylä Felnőttoktatási Központ jazz kamarakórusát vezette. Tudományos értékelőbizottsági felkérései: 2020 ISME Zenepedagógiai Világkonferencia, hágai Royal Conservatoire Master of Research Szemináriumai (2015-2018). Publikációi között kiemelkedik a *Harmony through Relative Solfa – A practical approach using fine music examples selected from different eras* c. könyv lektorált és bővített kiadása (Kodály Center of London, 2020) Prof. David Vinden társszerzőjeként, továbbá a *Szabad improvizálni a szolfézs órán! - Segédtankönyv akkreditált pedagógus továbbképzéshez* (Metronóm Közhasznú Nonprofit Kft. Budapest, 2017), melyekhez online tanulási felületet is készített.